

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ความรู้และการปฏิบัติตนในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก
ของชาวบ้านหมู่บ้านอรุโณทัย ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว
จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน นางปทุม คำวิเศษ

สาขารณศาสตร์มหาบัณฑิต สาขารณศาสตร์

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

อาจารย์สมศักดิ์	ธรรมธิวัฒน์	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประไพศรี	ช่อกลิ่น	กรรมการ
รองศาสตราจารย์นายแพทย์ ชูมนม	พรหมชิตแก้ว	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้และการปฏิบัติตน ในการป้องกันและควบคุม
โรคไข้เลือดออก ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ และการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคไข้เลือดออก
ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ กับความรู้เรื่องโรคไข้
เลือดออกและการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคไข้เลือดออก ประชากรตัวอย่างคือ ประชาชนที่มีอายุ
20-45 ปี ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านอรุโณทัย ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน
164 คน โดยการสุ่มแบบง่าย วิธีการ เก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ การสัมภาษณ์ และการสังเกต
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบทดสอบความรู้ ซึ่งดำเนินการศึกษาในช่วง
เดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนสิงหาคม 2535 สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน การประมาณค่าและ Chi-square Test ผลการศึกษาพบว่า

ประชาชนมีความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออก และการควบคุมโรคไข้เลือดออก อยู่ในระดับ
ปานกลางร้อยละ 80.5 ข้อที่ตอบผิดมากที่สุด คือ การฆ่าลูกน้ำยุงลายในสระน้ำบริเวณบ้านร้อยละ

ร้อยละ 67.7 โรคไข้เลือดออกไม่มีวัคซีนป้องกันร้อยละ 59.1 และผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกเสียชีวิตเนื่องจากมีไข้ลดลงและช็อคร้อยละ 58.5 ในด้านการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับต่ำร้อยละ 87.8 ข้อที่ไม่ได้ปฏิบัติคือ การสูบบุหรี่ร้อยละ 99.4 การใช้สเปรย์ฆักร้อยละ 98.8 และการทายากันยุงร้อยละ 96.9 สำหรับความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออกไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคไข้เลือดออก และผลการหาความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยเพศ อายุ พบว่ามีความสัมพันธ์กับความรู้และการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคไข้เลือดออก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นอาชีพ และระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความรู้ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคไข้เลือดออก

ผลการศึกษานี้เสนอแนะว่า การควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออกในหมู่บ้านนี้ควรเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ของอาสาสมัครสาธารณสุข ในการรณรงค์ทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย โดยใช้ปลาหางนกยูง และใส่ทรายอะเบทควบคู่ไปกับการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงตามธรรมชาติ โดยมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำตำบลเป็นผู้สนับสนุนเวทีกักต้งดังกล่าว

Independent Study Title Knowledge and Practice on the Prevention and Control of Dengue Hemorrhagic Fever Among Villagers in Arunotai Village, Tambon Muang Na Chiang Dao District, Chiang Mai Province

Author Mrs. Patoom Kumvises

Master of Public Health Public Health

Examining Committee :

Dr.Somsak Thamthitawat Chairman

Assist.Prof Prapaisri Songlin Member

Assoc.Prof Dr.Choomnoon Promkutkao Member

Abstract

The objective of this study was to evaluate the knowledge, preventive control measures for Dengue hemorrhagic fever and thier correlation. The study was done in a group of 164 residents, aged 20-45 years, whom were simple randomly selected from Arunotai village, Tambon Muang Na, Chiang Dao District, Chiang Mai province. The data were collected by interviewing and observation. The statistics used were percentage, arithmetic mean, standard deviation, interval estimation and Chi-square test

The result revealed that 80.5% of the study group had moderate level of knowledge about Dengue hemorrhagic fever and its preventive and control measures. Most common wrong answers were method of killing mosquito lava in the nearby swamp (67.7%), no vaccine available for the disease (59.1%), the patient died when the fever subsided and shock (58.5%). The level of Practice in preventive and control measures was low in most of the study group (87.8 %), Practical items which were not be done were as follows : use of smoke to expel mosquito (99.4%), using whiplash (98.5%), and using mosquito repellent (96.9%). There was no statistically significant correlation between the knowledge and the preventive and control measures. Regarding relationship between personal factors i.l. sex, age, occupational, and education, there were found that all these factors. had statistieally significant relationship with knowledge and practice on prevention of Dengue hemorrhagic fever, except occupation and educational and level had no significant relationship with practice on prevention of Dengue hemorrhagic fever.

This study suggested that the need of people and health volunteers to participate the campaign in destroying natural reservoir of *Aedes egypti* mosquito, use of rainbow fish and using abate sand which should be provided by Tambon public health workers.